

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
24 ŞUBAT 2025

Ekonomide Son Gelişmeler

- 03** ABD: TİCARET SAVAŞLARI
- 05** AVRUPA EKONOMİSİ: ALMANYA
- 07** YAŞAM MEMNUNİYETİ ARAŞTIRMASI
- 09** YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 11** TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
- 13** FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ
- 14** KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 15** İŞGÜCÜ GİRDİ ENDEKSLERİ, IV. ÇEYREK
- 16** İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ, IV. ÇEYREK

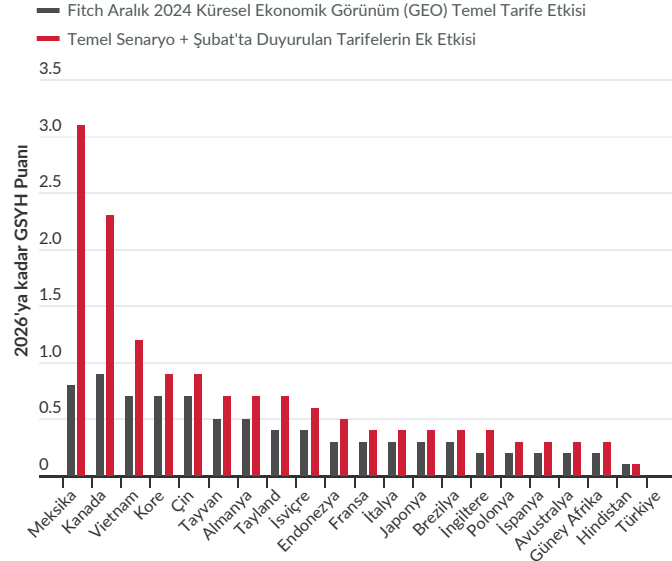
“ABD Tarifeleri Küresel Ekonomide Belirsizlik Oluşturuyor”

ABD Başkanı Trump, geçtiğimiz hafta çelik ve alüminyum ithalatına %25 gümrük vergisi getirdiğini duyurdu. Başkan Trump 2018 yılında da ithal çelik ve alüminyuma sırasıyla %25 ve %10 oranında gümrük vergileri uygulamıştı. 2018’de yürürlüğe giren gümrük vergileri Kanada ve Meksika gibi ABD’nin yakın ticaret ortakları için bazı istisnalar içeriyordu. Daha sonra Avrupa Birliği, Güney Kore, Brezilya ve Arjantin gibi ülkeler de müzakereler yoluyla tam veya kısmi muafiyetler elde edebilmişti. ABD yönetimi bu sefer değiştirilen ABD tarifelerinin ise “istisnasız” uygulanacağını belirtiyor. Bu durum başta Meksika, Kanada, Avrupa Birliği ve Çin olmak üzere ABD’nin birçok ticari ortağı için yeni ekonomik belirsizliklere yol açıyor.

“ABD’nin İthalat Tarifeleri En Çok Meksika’yı Etkiliyor”

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings tarafından yapılan değerlendirmeye göre ABD’nin uyguladığı gümrük vergileri en çok Meksika’yı etkiliyor. Uygulanan %25’lik tarifenin 2026’ya kadar Meksika’nın Gayrisafi Yurt İçi Hasılasını (GSYH) yaklaşık 3 puan düşürmesi bekleniyor. Kanada ve Vietnam da yüksek etki altındaki ülkeler arasında yer alıyor. Kanada’da bu etki yaklaşık 2 puan, Vietnam’da 1,5 puan civarında hissedilecek. Fransa, Almanya, İtalya ve Brezilya gibi ülkeler ise gümrük vergilerinden görece daha az etkilenecek. Son olarak Fitch’e göre söz konusu gümrük vergilerinin Türkiye’nin GSYH’si üzerindeki etkisi oldukça düşük seviyede kalacak.

Tarife Etki Senaryoları

Kaynak: Fitch Ratings, BEA

“Alman Ekonomisi Dönüm Noktasında”

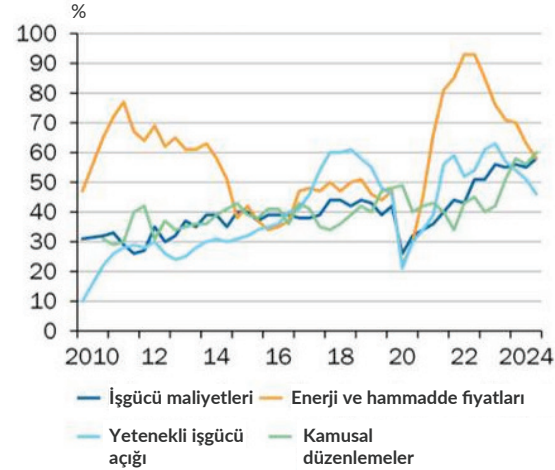
Uzun yıllar boyunca Avrupa'nın ekonomik lokomotifi olan Almanya son yıllarda hem iç hem de dış etkenler nedeniyle ciddi ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalarak “Avrupa'nın hasta adamı” olarak nitelendirilmeye başlandı.

German Council of Economic Experts'ten Prof. Dr. Ulrike Malmendier ve çalışma arkadaşları, yayımladıkları “Dönüm Noktasındaki Alman Ekonomisi” başlıklı makalelerinde Almanya'nın mevcut ekonomik durumunu kapsamlı bir şekilde değerlendiriyor. Yazıda öne çıkan bazı temel noktalar şu şekilde özetlenebilir:

Ekonomik Modelde Bozulma: Geleneksel imalat sanayi sektörü (otomotiv, makine imalatı gibi), uzun yıllar boyunca Alman ekonomisinin temel büyüme dinamiği oldu. Orta teknoloji endüstriler, küreselleşme ve Çin gibi yükselen ekonomilerden gelen artan ithalat talebi doğrultusunda Almanya, giderek “ihracata dayalı büyüme” modelini benimsedi. Ancak son yıllarda imalat sektörünün ekonomik ağırlığının azalması, birçok gelişmiş ülkenin hizmet ve teknoloji odaklı büyüme modeline geçiş yapması, artan jeopolitik gerilimler, değişen ticaret dinamikleri ve kırılgan tedarik zincirleri Almanya'nın mevcut büyüme modelini zorluyor. Bununla birlikte Alman firmalarının yüksek teknoloji ve hizmet odaklı sektörlerde küresel rekabette geri kalması ve bilgi yoğun sektörlerdeki zayıf performansı da bu süreci olumsuz etkiliyor.

Artan Politika Belirsizliği: Ertelenen reformlar, bürokrasinin hantal yapısı ve net bir strateji eksikliği, iş dünyası ve finansal aktörler arasında ciddi bir belirsizliğe yol açıyor. Alman Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yapılan bir anket, politika belirsizliğinin iş dünyasının en büyük endişelerinden biri olduğunu ortaya koyuyor.

Alman Sanayi Sektörünün Karşılaştığı Sorunlar

Kaynak: DIHK

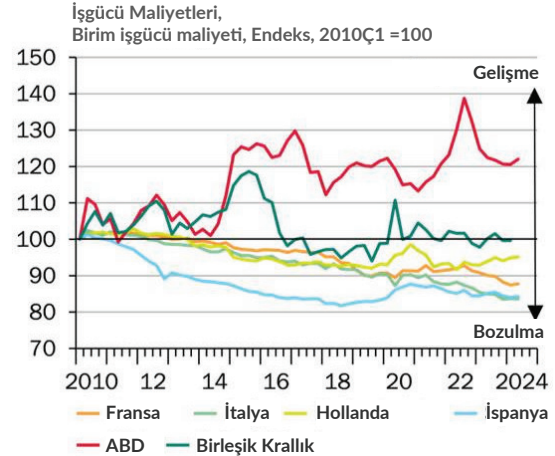
“Almanya’da Yaşlı Nüfus ve İşgücü Kıtlığı Rekabet Gücünü Zayıflatıyor”

Artan İşgücü Maliyetleri: Almanya’da işgücü kıtlığı, işgücü maliyetlerinin yükselmesine neden olarak emek-yoğun ve fiyat hassasiyeti yüksek sektörlerde ülkenin rekabet gücünü zayıflatıyor. Veriler, Almanya’nın birim işgücü maliyetlerinin Fransa ve İspanya gibi diğer büyük Avrupa ekonomilerine kıyasla daha yüksek seviyelerde seyrettiğini gösteriyor.

Demografik Değişimler ve Nitelikli Çalışan Eksikliği: Nüfusun yaşlanması ve genç işgücünün azalması işgücü piyasasında ciddi baskılar oluşturuyor. Yaşlı işgücüne katılım oranının düşük seyretmesi ve çalışma saatlerinin sınırlı kalması, mevcut işgücü arzını daha da daraltıyor. Benzer demografik yapıya sahip ülkeler ile kıyaslandığında Almanya’da 50-74 yaş aralığındaki bireylerin işgücüne katılım oranı %56,7 iken bu oran Norveç’te %58, İsveç’te %59 ve Japonya ve Yeni Zelanda’da %60’ın üzerinde. Öte yandan nüfusun yaşlanması nitelikli eleman bulma sorunu üzerindeki baskıyı derinleştiriyor.

Yüksek Enerji Maliyetleri: 2022 yılında enerji fiyatlarının rekor seviyelere ulaşmasının ardından bir miktar gerileme yaşansa da ülkedeki elektrik ve doğal gaz fiyatları hala Avrupa ve küresel ortalamanın üzerinde seyrediyor. 2024’ün ilk yarısında Alman firmaları kilovat başına yaklaşık 0,25€ öderken bu değer AB’de 0,22€ seviyesinde. Bu durum ise kimya ve çelik gibi enerji yoğun sektörler için ciddi zorluk teşkil ediyor. Enerji fiyatlarının yüksek seyri sadece mevcut sektörleri zorlamıyor aynı zamanda yeni gelişen sektörleri de olumsuz etkiliyor. Halihazırda Almanya’daki işletmelerin yalnızca %24’ü yapay zekâ kullanabiliyorken elektrik fiyatlarının AB ortalamasının üstünde olması yoğun elektrik kullanımı gerektiren yapay zekâya dayalı sektörlerin gelişmesini de engelleyebilir.

Birim İşgücü Maliyetleri

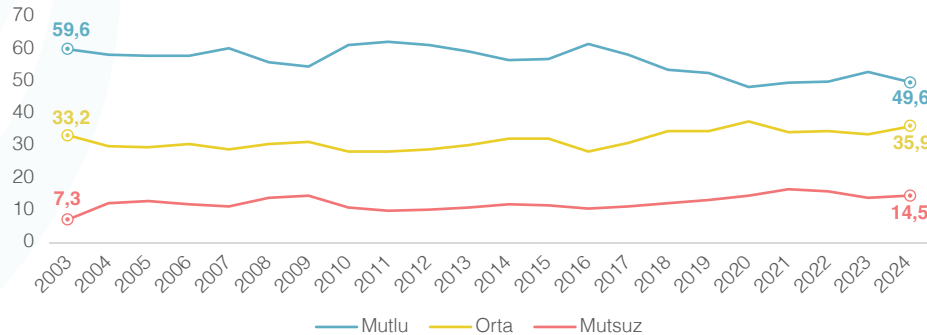
Kaynak: DIHK

“Genel Mutluluk Düzeyinde Düşüş”

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2024 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarına göre Türkiye'deki mutlu bireylerin oranı bir önceki yıla göre 3,1 puan azalarak %49,6 oldu. Mutsuz olduğunu belirtenlerin oranı ise 0,8 puan artışla %14,5'e yükseldi. Cinsiyete göre mutluluk oranlarında da düşüş gözlemlendi; erkeklerde %50,3'ten %46,9'a, kadınlarda ise %55,1'den %52,3'e geriledi. Geçmiş yıl sonuçlarında olduğu gibi 2024 yılında da evli bireylerin evli olmayanlara kıyasla daha mutlu olduğu tespit edildi. Yaş gruplarına bakıldığında en büyük düşüş 7,1 puan azalışla 45-54 yaş grubunda yaşandı. 2023'te %53,6 olan bu yaş grubunun mutluluk oranı, 2024'te %46,5'e düştü. 25-34 yaş aralığı hariç tüm gruplarda mutluluk oranı azaldı.

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin en büyük mutluluk kaynağı önceki yıllarda olduğu gibi %72,9 ile aile oldu. Sağlık, %68,3 ile mutluluk veren en önemli faktör olarak öne çıktı. Öte yandan bireylerin geleceğe dair umut düzeyi geçen yıla göre 2,8 puan düşerek %64,3 olarak belirlendi. Ortalama yaşam memnuniyeti düzeyi ise 2023 ve 2024 yıllarında değişmeyerek 5,7 seviyesinde kaldı.

Genel Mutluluk Düzeyi (%), 2003-2024

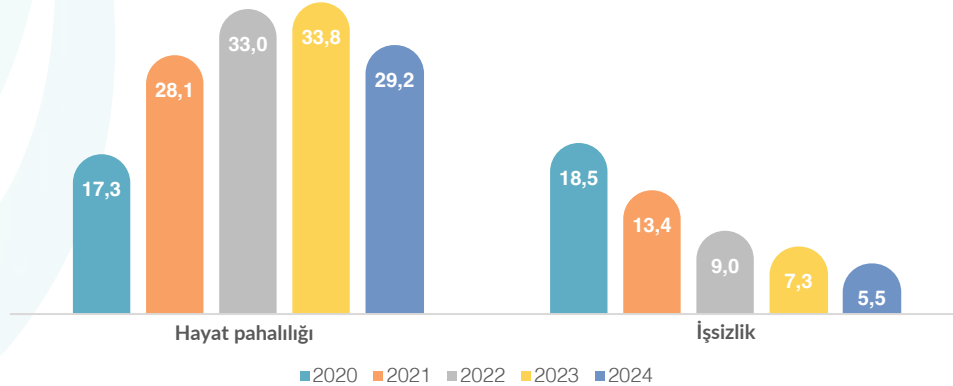

Kaynak: TÜİK

“Önceki Yıllara Göre Hayat Pahalılığı ve İşsizlik Oranında Azalma”

Araştırma sonuçlarına göre “ülkenin en önemli sorunu” kategorisinde 2024 yılında hayat pahalılığı %29,2 ile ilk sırada yer aldı. Ancak 2023'te %33,8 olarak ölçülen bu oran, bir önceki yıla göre düşüş gösterdi. Aynı kategoride yer alan işsizlik oranı ise son dört yıldır istikrarlı bir şekilde azalmaya devam ediyor. 2020 yılında en önemli sorun kategorisinde %18,5 seviyesinde olan işsizlik, 2024 yılında %5,5'e kadar gerileyerek dikkat çeken bir düşüş kaydetti.

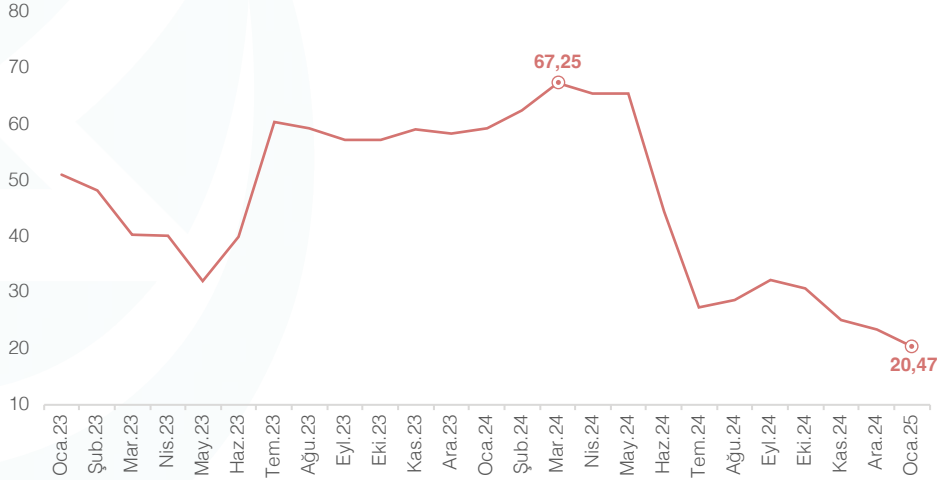
Ülkenin En Önemli Sorunu (%), 2020-2024

“YD-ÜFE Yıllık %20,47 Arttı”

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) ocak ayında bir önceki aya göre %2,01, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla ise %20,47’lik artış gösterdi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

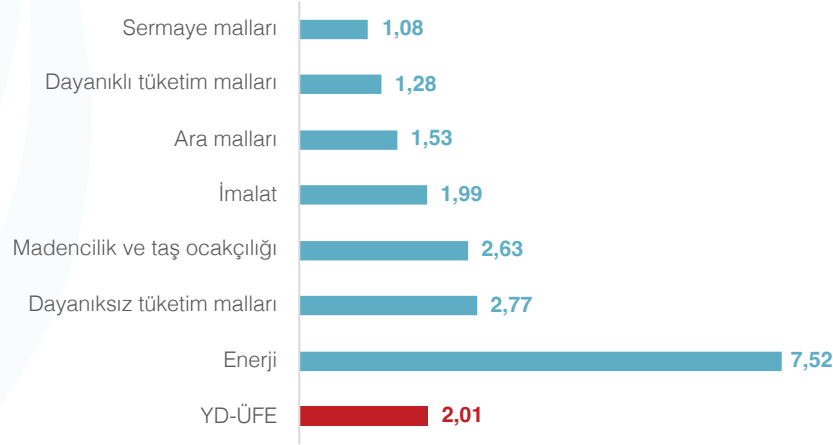
Kaynak: TÜİK

“YD-ÜFE ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı konu olan ürünlerin üretici fiyatlarındaki değişimi göstermektedir.”

“Enerjide Aylık %7,52’lik Artış”

Sanayi sektöründe aylık değişimler incelendiğinde madencilik ve taş ocakçılığında %2,63 ve imalatta %1,99 oranlarında artış gerçekleşti. Ana sanayi gruplarının aylık değişimlerine göre ise enerjide %7,52, dayanıksız tüketim mallarında %2,77, dayanıklı tüketim mallarında %1,28 ve sermaye mallarında %1,08 artış kaydedildi.

YD-ÜFE Aylık Değişim Oranları (%)

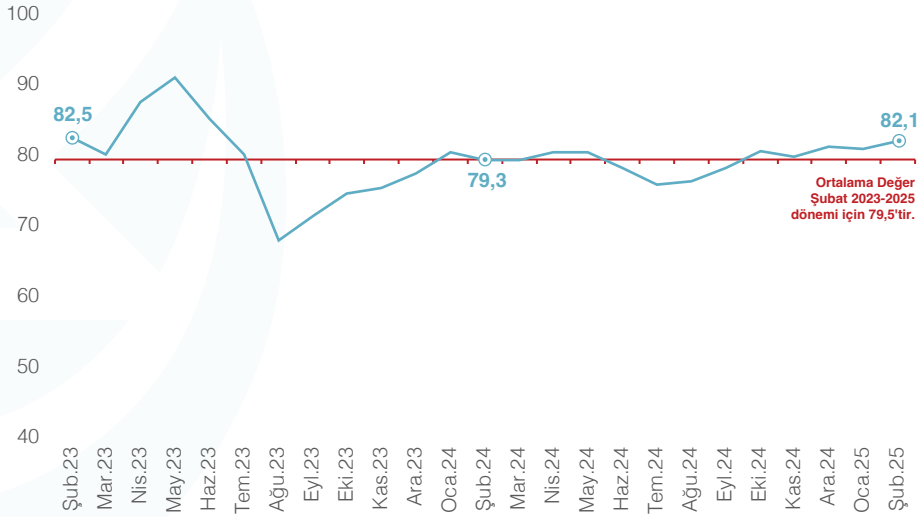

Kaynak: TÜİK

“Tüketici Güveninde Son 20 Ayın Zirvesi”

Tüketicilerin geleceğe dair beklentilerini ölçmek için önemli bir gösterge niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, şubat ayında %1,4 oranında artarak 82,1 seviyesine yükseldi ve son 20 ayın en yüksek değerine ulaştı.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

“ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) iş birliği ile yürütülen endeks, 0-200 arasında değer almaktadır. Endeksin **100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması ise kötümser durumu** ifade etmektedir. ”

“Hanenin Maddi Durum Beklentisinde Artış: %3,1”

Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi %3,1’lik artışla 83,1 olarak gerçekleşti. Ayrıca gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi %1,0 artarak 100,3 seviyesine yükseldi.

Tüketici Güven Endeksi, Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Şubat 2025

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Ocak	Şubat	Ocak	Şubat
Tüketici Güven Endeksi	81,0	82,1	-0,4	1,4
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	64,8	65,6	1,7	1,1
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	80,5	83,1	-1,7	3,1
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	79,1	79,3	3,0	0,3
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	99,4	100,3	-3,1	1,0

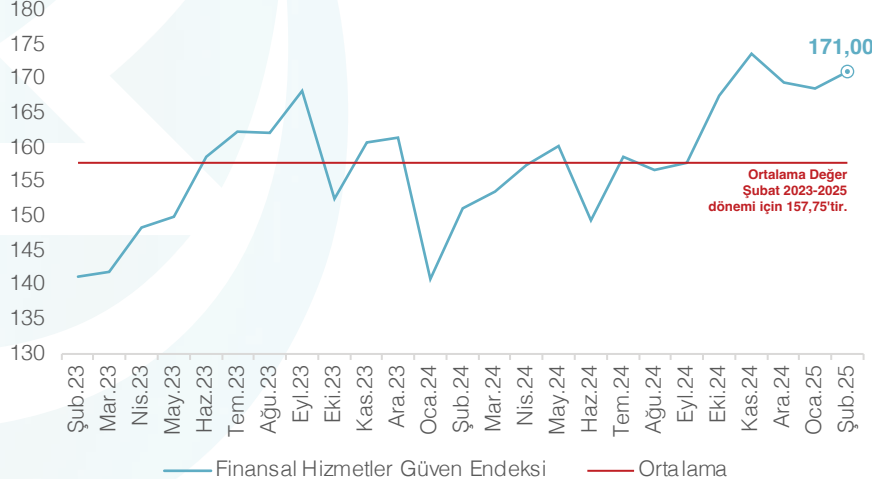
Kaynak: TÜİK

“Finansal Hizmetler Güven Endeksinde 2,5 Puanlık Artış”

Finansal hizmetler güven endeksi şubat ayında bir önceki aya göre 2,5 puan artışla 171 seviyesinde gerçekleşti. Böylece endeks son iki yıllık ortalama değerinin üzerindeki seyrini korudu.

Endeksteeki artışta, son üç aydaki iş durumunda yaşanan iyileşme ve gelecek üç ay için hizmetlere olan talep beklentisinin güçlenmesi etkili oldu. Buna karşılık son üç ayda hizmetlere olan talepte artış yönündeki değerlendirmelerin zayıfladığı görüldü.

Finansal Hizmetler Güven Endeksi

Kaynak: TCMB

Finansal Hizmetler Güven Endeksi = 100:
Finansal hizmetler sektöründe istikrarlı görünüm

Finansal Hizmetler Güven Endeksi < 100:
Finansal hizmetler sektöründe kötümser görünüm

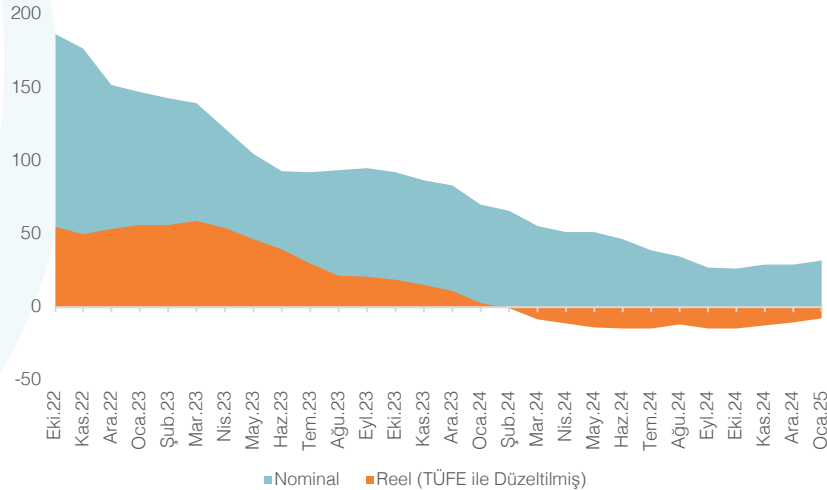
Finansal Hizmetler Güven Endeksi > 100:
Finansal hizmetler sektöründe iyimser görünüm

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %31,9 Artış”

Konut fiyat endeksi (KFE) ocak ayında bir önceki aya göre %4,7, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %31,9 oranında artış gösterdi. TÜFE ile düzeltilmiş KFE'ye göre reel olarak konut fiyatları, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,2 oranında azaldı. İstanbul, Ankara ve İzmir'in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %29,6, %36,6 ve %29,6 oranlarında artış şeklinde gerçekleşti.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

“Dördüncü Çeyrekte İstihdam ve Maliyetlerde Artış Devam Ediyor”

2024 yılının dördüncü çeyreğinde sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörlerini kapsayan toplam istihdam endeksi yıllık %2,6, çeyreklik ise %0,3 artış gösterdi. Sektörel kırılımların çeyreklik sonuçlarına bakıldığında sanayi sektöründe %0,6 oranında azalış; inşaat sektöründe %0,9 ve ticaret-hizmet sektörlerinde ise %0,7 oranlarında artış görüldü.

Çalışılan saat endeksi yıllık bazda %0,3 oranında azalırken çeyreklik bazda %1,3 seviyesinde artış gösterdi. Dördüncü çeyreğin sektörel kırılımlarına göre sanayi sektöründe %0,2 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %2,3 artış görülürken inşaat sektöründe %0,7 azalış gerçekleşti.

Saatlik işgücü maliyeti endeksi ise yıllık %75,6 ve çeyreklik bazda ise %10,3 arttı. Dördüncü çeyrekte sanayi sektöründe %12,5, inşaat sektöründe %7,5 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %9,2 artış görüldü.

İşgücü Girdi ve Maliyeti Çeyreklik Değişim Oranları, IV. Çeyrek 2024

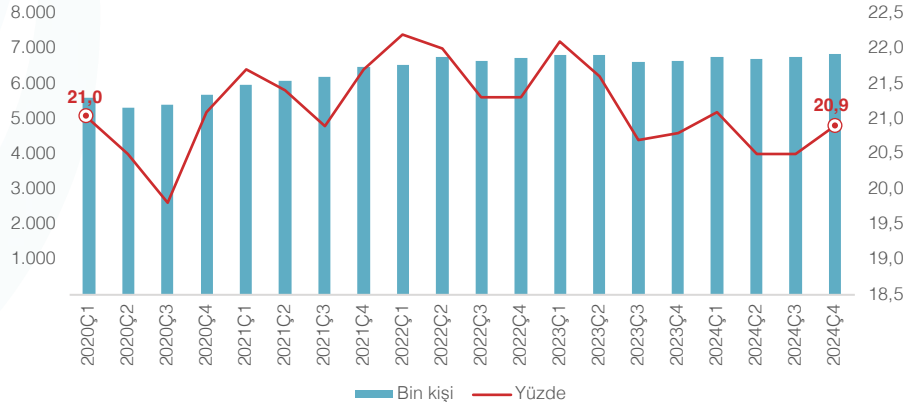
Gösterge	Takvim Etkilerinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış	
	Endeks	Yıllık Değişim (%)	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)
İstihdam	115,6	2,6	115,5	0,3
Çalışılan Saat	113,8	-0,3	113,1	1,3
Brüt Ücret-Maaş	839,4	72,7	890,2	11,7
Saatlik İşgücü Maliyeti	758,9	75,6	806,1	10,3
Saatlik Kazanç	739,3	73,1	789,5	10,3
Saatlik Kazanç Dışı İşgücü Maliyeti	870,6	88,5	901,1	10,0

“Son Çeyrek İstihdam Verilerinde Hizmette Düşüş, Diğer Sektörlerde Artış”

2024 yılı IV. çeyrek işgücü istatistiklerine göre işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 0,1 puan azalarak %8,6 seviyesine geriledi. Son çeyrekte hizmet sektörü hariç tüm sektörlerde istihdam artışı yaşanırken hizmet sektöründe 36 bin kişilik bir düşüş gözlemlendi. Buna karşın tarım sektöründe 86 bin, sanayi sektöründe 82 bin ve inşaat sektöründe 9 bin kişilik bir artış kaydedildi. Böylece yılın son çeyreğinde istihdam edilenlerin %57,8'i hizmet, %20,8'i sanayi, %14,8'i tarım ve %6,6'sı inşaat sektöründe yer aldı.

Yılın ilk çeyreğinde %21,4 oranında başlayan sanayi istihdamı, ikinci çeyrekte 0,6 puanlık bir düşüşle %20,5'e gerilemiş ve üçüncü çeyrekte ise değişim göstermemiştir. Yıl boyunca dalgalı bir seyir izleyen sanayi sektöründeki istihdam oranı, ikinci çeyrekteki düşüşün ardından yılın son çeyreğinde toparlanma sinyali vererek yılın en yüksek seviyesi olan %20,9'a yükseldi.

Sanayi Sektörü İstihdam Dağılımı*

*Veriler Çeyreklik Bazda olup, 2020-2024 yıllarını kapsamaktadır.

Kaynak: TÜİK

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr